

ኅብረተሰብ ጥጃጎስ

5ኛ ክፍል

የተማሪ መጽሐፍ

አዘጋጅ:-

ብርሃኑ ሰሚሶ

አርታኢ:-

ወንድማገኝ ገብረሐይመት

ገምጋሚዎች:-

ዘላለም አሳጋው

ዘረሁን ጌታቸው

ይታገሱ አጥናፉ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
ትምህርት ሚኒስቴር

AL GHURAIR
PRINTING AND PUBLISHING LLC

ምዕራፍ

የዚህ መጽሐፍ ዲዛይን ህትመትና ስርጭት ማከናወኛ ገንዘብ የተገኘው በአጠቃላይ የትምህርት ጥራት ማሻሻያ ንግድ (GEQIP) አማካኝነት ነው። የንግድ ዋና ዓላማ በአገሪቱ በሚገኙ የመንግስት ትምህርት ቤቶች ከ1ኛ-12ኛ ክፍሎች የሚሰጠውን የትምህርት ጥራት ማሻሻል ነው።

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ መንግሥት ለGEQIP የዋለውን ገንዘብ ያገኘው በብድር/በእርዳታ ሲሆን ብድሩን/ እርዳታውን የሰጡት ዓለምአቀፍ የልማት ማህበራት (IDA)፣ ፋስት ትራክ ኢንቬትቭ ካታሊቲክ ፈንድ (FTI CF) እና ሌሎችም የልማት አጋሮች ማለት የፊንላንድ፣ የኢጣሊያ የልማት ማህበር፣ የኔዘርላንድስና የታላቋ ብሪታኒያ የእርዳታ ድርጅት አለምአቀፍ የልማት ዋና ክፍል (DFID) ናቸው።

ሁሉም በዝርዝር መጥቀስ የማይቻል በርካታ ግለሰቦችና ድርጅቶች ይህ የተማሪ መጽሀፍና የመምህር መምሪያ እውን እንዲሆኑ ያልተቆጠበ ድጋፍቸውን ሰጥተዋል። በዚህም ትምህርት ሚኒስቴር ምስጋናውን ያቀርባል።

© በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ የትምህርት ሚኒስቴር

1ኛ እትም፣ 2003 ዓ.ም

ISBN 978-99944-2-082-7

የአል-ጉሬር አታሚና አሳታሚ ድርጅት
የፖ.ሳ.ቁጥር 5613

ዱባይ፣

የተባበሩት የአረብ ኤሚራት

ከኩራዝ ኢንተርናሽናል አሳታሚ ኃ/የተ/የግ/ማህበር

የፖ.ሳ.ቁጥር 100767

አዲስ አበባ

ኢትዮጵያ

ጋር በመተባበር ይህን መጽሐፍ ለኢ.ፌ.ዴ.ሪ የትምህርት ሚኒስቴር አዘጋጅተው አትመው፣ አስራጭተዋል።

ሁሉም የህትመት መብቶች ተከብረዋል።

የዚህን መጽሐፍ ክፍል በተለያዩ መሳሪያዎች ያለባለቤቱ የቅድሚያ ፈቃድ እንደገና ማሳተም፣ ማሰራጨት፣ ማክማቸትና መልሶ መጠቀም እንደማይቻል የኢ.ፌ.ዴ.ሪ የፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ አዋጅ ቁጥር 410/2004 የኮፒራይትና የተዛማጅ መብቶች ጥበቃ አዋጅ 10ኛ አመት ቁጥር 55 አዲስ አበባ ጁላይ 19, 2004 ይከለክላል።

የስዕሎችን የኮፒ ራይት መብቶች ለማክበር በተቻለን መጠን የሚፈለግብንን ጥረት ሁሉ አድርገናል። ሳናውቅ በስህተት ሳንጠቅሳቸው የተዘለሉ ካሉ በቅድሚያ ይቅርታ እየጠየቅን በሚቀጥሉት ህትመቶች አስፈላጊውን እውቅና እንደምንሰጥ ለመግለጽ እንወዳለን።

ምዕራፍ ስንድ፡- የኢትዮጵያና የአፍሪካ ቀንድ ሀገራት መገኛና የሕዝቦች አሰፋፈር

1.1 የአፍሪካ ቀንድ ሀገራትና መገኛቸው 1

1.2 የኢትዮጵያና የአፍሪካ ቀንድ ሀገራት ሕዝቦች ታሪክና አሰፋፈር 5

1.3 የኢትዮጵያ አንድነትና ዘመናዊነት 17

1.4 የሕዝብ አሰፋፈርና የባህል ልዩነት እንዲፈጠር ጉልህ ሚና ያላቸው

- ምክንያቶች23
- የቁልፍ ቃላት ፍቺ 28
- ማጠቃለያ29
- የክሰሳ ጥያቄዎች 30
- ፍተሻ32

ምዕራፍ ሁለት፡- መሬትና እና አካባቢ

2.1 መገኛችን..... 33

2.2 የመሬት ቅርጽ፣ እንቅስቃሴዎችና ውጤቶቹ 36

2.3 የወቅቶች መፈራረቅ በእርሻና በከብት እርባታ ላይ ያለው ተፅዕኖ.....42

- የቁልፍ ቃላት ፍቺ 46
- ማጠቃለያ47
- የክሰሳ ጥያቄዎች 48
- ፍተሻ..... 50

ምዕራፍ ሦስት፡- አካባቢያችን

3.1 ዋና ዋና የእጭት ዓይነቶችና የዱር እንስሳት	51
3.2 የዱር እንስሳትና እጭት የሚሰጡት ጥቅም	62
3.3 ከኢኮኖሚ እድገት ጋር ተመጣጣኝ ያልሆነ ፈጣን የሕዝብ ቁጥር መጨመር በእጭትና በዱር እንስሳት ላይ የሚያመጣው አሉታዊ ተፅዕኖ.....	65
3.4 የተፈጥሮ እጭትና የዱር እንስሳት እንክብካቤ	67
የቀጠፍ ቃላት ፍቺ	71
ማጠቃለያ	72
የክሰሳ ጥያቄዎች	73
ፍተሻ.....	75

ምዕራፍ ስራት፡- ሕዝባዊ ጉዳዮች

4.1 ሕዝብ ነክ ጉዳዮች	76
4.2 ፈጣን የሕዝብ ቁጥር እድገትና አሉታዊ ተፅዕኖዎቹ	81
4.3 መልካም አስተዳደር፣ የሕፃናት መብትና ደገንነት.....	83
የቀጠፍ ቃላት ፍቺ	91
ማጠቃለያ	92
የክሰሳ ጥያቄዎች	93
ፍተሻ	95